

opis dopunjuju i osvetljuje. Tipove, prikazane i nacrtane u Pavečevićevim Crnogorcima može se sasreti samo u Homerovi Ilijadi. Svakome, ko se bavi etnologijom i psihologijom našeg naroda ovu knjigu toplo preporučujemo, a piscu čestitamo na uspehu.

Niko Županić.

P. R. Radosavljevič. The spirit of Tostoj's experimental school. (Reprinted from School and Society, vol. XXIX, Nos. 737 and 738; The Science Press). New York 1929.

Naš bosenski rojak, prof. univ. Pavel R. Radosavljević predava na New York University fizično antropologijo in eksperimentalno pedagogiko ter je objavil že celo vrsto dobrih del iz svojega strokovnega področja. V zgoraj omenjeni studiji prihaaja avtor do prepričanja, da je Lev Tolstoj velik vzgojevalni eksperimentalist, ki stoji v svojih idejah o vzgoji pod vplivom političnih in socialnih idej svoje dobe. Kot član aristokratske kaste je začel Tolstoj, živeč v družtvu prepojenim s stanovskimi predsodki na zunaj in v srcu, s silo svojega individualizma pobijati te socialne predpravice in nadutosti. On je začel uveljavljati enakost duš ljudstva s svojo dušo in je načrtal ekonomsko analogijo, povzeto na osnovi razumevanja in uvidevanja a ne na osnovi znanstva. V akordu z Tolstojevo vzgojevalno filozofijo morejo se razlikovati trije osnovni toni, individualizem, intelektualna svoboda in verska sankcija.

N. Ž.

Henry Field, Early man in North Arabia. (Reprinted from »Natural History«, vol. XXIX, No. 1, 1929, pp. 33—44.) New York 1929.

Avtor tega dela, ki govori o najstarejših prebivalcih v Severni Arabiji, je g. H. Field, pomočnik upravnika

»Field« Museum of Natural History« v Čikagi. On je bil tudi voditelj znanstvene ekspedicije (1927—28) v »Severno arabsko« ali »Sirsko puščavo«, ki meji na zapadu na Transjordanijo in Palestino, na severu na Sirijo, na jugu na veliko Nefad puščavo in na vzhodu na Mezopotamijo. Na svojih težavnih ekspedicijah, ki so bile izvršene tudi s pomočjo angleških oficirjev in največ na avtomobilih, je g. Field naletel tudi na ostanke rimske kulture, na vojaške utrdbe in kastele (Qasr Burqua, Qasr Azrak), ki so bile zadnje in najoddaljeneše postojanke rimske moči na iztoku. Ker se je v ekspedicijski družini nahajal tudi klasični epigraf, so zbrali napise in material in jih poslali v Čikago. Glavni namen pa je bil seveda poiskati ostanke in dokumente najstarejših, paleolitskih stanovalcev, kar se je g. Fieldu tudi posrečilo. Za sigurno se more trditi, da je v severno-arabski puščavi človek živel že v prazgodovinski dobi in geološka raziskovanja so pokazala, da je bila ta dežela takrat namakana in da je bila rodovitna. Vsekakor je imela dosti gostov, na pol nomadsko prebivalstvo. Več musterijskih tipov orodja, ki je bilo najdeno v toku arheološkega raziskovanja po puščavi, spominja na orodje najdeno v družtvu s tako zvano »Galilejsko lobanjo« (1925). Ker je g. Field vkljub svoji mladosti dosegel lep uspeh pri težavnem raziskovanju puščave, lahko pričakujemo od njega še mnogo uspehov za pojasnenje izvora človeka in civilizacije Evrazije v paleolitski dobi, kar si je postavil za svoj cilj.

N. Županić.

B. Škerlj, Nekatera socialna spoznanja iz rodovnikov Praškega pedološkega zavoda. (Rozpravy ústavu pro

vyzkom ditěte a dorůstající mládeže, číslo 55.) Praga 1929.

Avtor raziskuje na osnovi 350 rodovnikov duševno in nravno anomalnih otrok Praškega pedološkega zavoda: kakšno je razmerje »zakonskih«, »predzakonskih« in nezakonskih rodovnikov po različnih verah? Avtor piše na kraju dela: Iz nejasnega vzroka imamo pri katoličanih naše serije razmeroma največ otrok in odstotno tudi največ nezakonskih. Morda nam dejstva, da je med inteligenco in trgovstvom najmanj katolikov in med delavci in nižjimi uslužbenci največ, da imamo malo splavov, dalje, da vera sama prepoveduje vsak poseg v embrijonalno in fetalno življenje otroka, da imamo radi tega pri katoličanih razmeroma malo umetnih splavov, kažejo pot k razrešitvi vprašanja velikega števila nezakonskih otrok pri katoličanih. Sicer pa tudi razna sredstva in metode za omejitvev spočetij pri delavcih in nižjih uslužbencih, ki pa dajo največji kontingent katoličanov, niso tako razširjena in rabljena. Čim bolj pa se poglobljamo v te zamotane probleme, tem zamotanejši postajajo, tem več vzrokov — po večini neznanih — slutimo. To so gotovo socialni problemi velike važnosti. Končno smo pokazali, da se nezakonski otroci od narave nikakor ne zde zapostavljeni, vsaj v našem primeru, kjer je med njimi odstotno manj duševno manjvrednih nego med zakonskimi, kar pa pri idiotiji sloni seveda po večini na eksogenih vzrokih. **N. Županić.**

Д. Ј. Поповић. О Цинцарима. Прилози питању постанка наше царшије. Београд 1928.

V tem delu je šel avtor za tem, da zainteresovani problem čim bolj objame časovno in prostorno, da bi dal po možnosti popoln in zadovoljiv odgovor, kako je postal srbski trg

(čaršija). Pri njegovem postanku so imeli glavno vlogo Cincarji. Pisatelj ima dosti nabranega gradiva, ali to se nanaša največ na specialna vprašanja lokalne in rodbinske zgodovine, no on je za sedaj odbral in obdelal ono kar je bitno in idejno; nebitne in materialne stvari hoče pozneje zasebno tretirati. V časovnem pogledu se vršijo dogodki v obsegu 300 let, a krajevno so omejeni na teren severno od Niša do Budima in Pešte in na zapad do Trsta in Reke. Na tem ozemlju je avtor osebno pregledal lokalne arhive, napise na grobnih spomenikih in povpraševal v poedinih rodbinah o njihovi tradiciji.

Cincarji ali Aromani, kakor se sami zovejo, so preostanek nekdanjega romanskega prebivalstva na široki severni polovici Balkanskega polotoka. Srbi so dali tem Romanom ime Cincarji zaradi izgovora števila 5, ki se glasi rumunski činč a cincarski cinc. Cincarji so številno malobrojni (leta 1890.: 150.000) in raztreseno naseljeni, a socialno je pri njih razlikovati dve skupini: živinorejsko in trgovsko-obrtniško (pečalbarsko). Pod vplivom grškega duha so se Cincarji bavili posebno s trgovino in to pod imenom Grkov in so tako postali za Grke same nositelji grške mentalnosti in grške civilizacije na zapadu, posebno na trupu Balkanskega polotoka. Beseda Grk je pomenila še v polpretekli dobi pri Srbih, pri Hrvatih in celo pri Madžarih človeka, ki se je bavil s trgovino. Glavna ulica po vseh v Sremu se še danes imenuje »grčki šor«. — Precejšen del raztresenih cincarskih naselbin se nahaja v arbanaški etnični sredini, kjer leži tudi proslulo mesto Moskopolje. Nadalje govori pisatelj o izvoru in številu Cincarjev, o njihovih telesnih last-